

Dr hab. Małgorzata Schlegel-Zawadzka

Kierownik Zakładu Żywienia Człowieka

Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Ochrony Zdrowia, CM UJ

Ul. Grzegórzecka 20, 31-531 Kraków

Tel 431-26-97

mfzawadz@cyf-kr.edu.pl

http://www.republika.pl/schl_zaw

MSZ

INFORMACJE

DLA STUDENTÓW WYDZIAŁU OCHRONY ZDROWIA

Wymagania egzaminacyjne dla studentów kierunku - Zdrowie Publiczne

- 1)** zaliczenie ćwiczeń zgodnie z regulaminem ćwiczeń Zakładu Żywienia Człowieka;
- 2)** uregulowanie wszelkich zobowiązań wobec Zakładu (wypożyczenie materiałów bibliograficznych i innych);
- 3)** dwukrotny udział, potwierdzony przez organizatorów, w posiedzeniach naukowych (odczyt, konferencja naukowa) dotyczących zagadnień żywieniowych. Zalecane konferencje i odczyty będą podawane na zakładowej tablicy ogłoszeń i stronie internetowej. Możliwe jest na egzaminie pytanie ratunkowe związane z wysłuchanym referatem;
- 4)** zwiedzenie Collegium Maius potwierdzone przez pracownika Muzeum UJ;

- 5) termin egzaminu będzie uzgodniony ze starostą roku;
- 6) egzamin ma charakter egzaminu ustnego – odpowiedź na pytania wylosowane z puli pytań podanych przez kierownika Zakładu. Egzamin zdawany będzie w parach (dwójkami);
- 7) wszelkie indywidualne sprawy pozostają w gestii Kierownika Zakładu Żywienia Człowieka po otrzymaniu wyjaśnień, jeśli są potrzebne, od asystenta prowadzącego ćwiczenia.

Regulamin wykładów

1. Obecność na wykładach nie będzie sprawdzana.
2. Materiał realizowany na wykładach, piśmiennictwo obowiązujące i uzupełniające będzie podawane na stronie internetowej e-nujag.
3. Zalecane będą strony internetowe – zweryfikowane przez kierownika Zakładu, a ich adresy podawane na zakładowej tablicy ogłoszeń.

Prace licencjackie/magisterskie

- 1) zgłoszenie na prace licencjackie i dyplomowe przyjmowane są od studentów niezależnie od roku studiów;
  - 2) istnieje możliwość zapoznania się z warsztatem naukowym i sposobem wykonywania prac poprzez udział w Kole Naukowym prowadzonym przez Zakład Żywienia Człowieka. Wykonywane prace w ramach koła mogą być bazą do przygotowania pracy licencjackiej lub dyplomowej;
  - 3) wewnętrzny regulamin pracy koła Naukowego jest zgodny ze statutem Towarzystwa Naukowego działającego przy Collegium Medicum UJ;
  - 4) o przyjęciu na wykonywanie pracy licencjackiej i/lub magisterskiej decyduje rozmowa z Kierownikiem Zakładu.
- Pierwszeństwo mają osoby współpracujące z Zakładem.
- 5) lista kandydatów jest rozpatrywana każdorazowo indywidualnie przez Kierownika Zakładu.

Materiały źródłowe

1. J. Hasik, L. Hryniewiecki, M. Grzymisławski: Dietetyka, PZWL, Warszawa 1999.
2. Red. J. Dzieniszewski, L./ Szponar, B. Szczygieł, J. Socha: Podstawy naukowe żywienia w szpitalach. Prace IŻŻ 100, Warszawa 2001.
3. H. Ciborowska, A. Rudnicka: Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka. PZWL, Warszawa 2000.
- 4. Red. J. Gawęcki, L. Hryniewiecki: Żywienie człowieka. Podstawy nauki o żywieniu. T. 1. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 2003.**
5. Red. J. Hasik, J. Gawęcki: Żywienie człowieka zdrowego i chorego. T. 2. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 2000.
6. Red. H. Gertig, J. Gawęcki: Słownik terminów żywieniowych. T. 3. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 2001.
- 7. H. Gertig, J. Przysławski: Bromatologia. Nauka o żywności i żywieniu. PZWL, Warszawa 2006.**

8. M. Nikonorow, B. Urbanek-Karłowska: Toksykologia żywności. PZWL, Warszawa 1987.
9. 10. T. Fortuna, L. Juszcak, J. Sobolewska: Podstawy analizy żywności. AR, Kraków 1999.
11. M. Krełowska-Kułas: Badanie jakości produktów spożywczych. PWE, Warszawa 1993.
12. I. Nadolna, H. Kunachowicz, K. Iwanow: Potrawy, Skład i wartość odżywcza. Prace IŻŻ 65, Warszawa 1994.
13. H. Kunachowicz, I. Nadolna, B. Przygoda, K. Iwanow: Tabele wartości odżywczej produktów spożywczych. Prace IŻŻ 85, Warszawa 1998.
14. **Red. Ś. Ziemiański: Normy żywienia człowieka. Fizjologiczne podstawy. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2001.**
15. A. Kunachowicz i wsp: Tabele składu i wartości odżywczej żywności. PZWL, Warszawa 2005.

Wybrane artykuły z:

Roczniki Państwowego Zakładu Higieny
Bromatologia i Chemia Toksykologiczna
Żywnienie Człowieka i Metabolizm

Strony internetowe:

<http://www.izz.waw.pl>

<http://sejm.gov.pl>

<http://www.e-nujag.cm-uj.krakow.pl>

Żywnie – badanie żywności w relacji do żywych organizmów

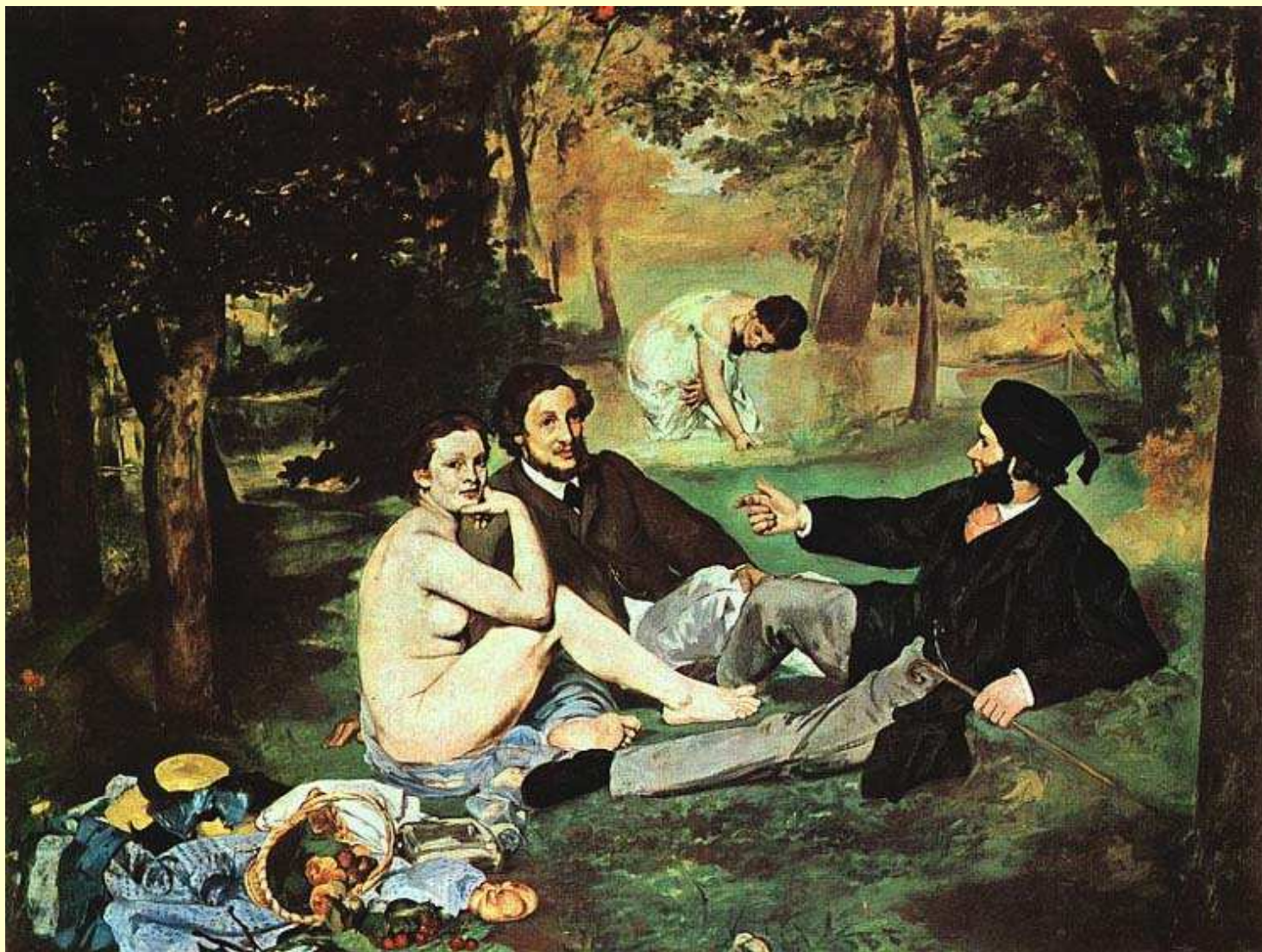
Dietetyka – zalecenia w leczeniu chorób poprzez zmiany w odżywianiu

HIPOKRATES (460-377 p.n.e.)

„Pozwól twojemu pokarmowi (żywności) być twoim lekarstwem, a wtedy jedynym lekarstwem będzie twoja żywność”

„O głodzie pracować nie wypada”

„Przede wszystkim nie szkodzić”

Śniadanie na trawie – Manet 1863

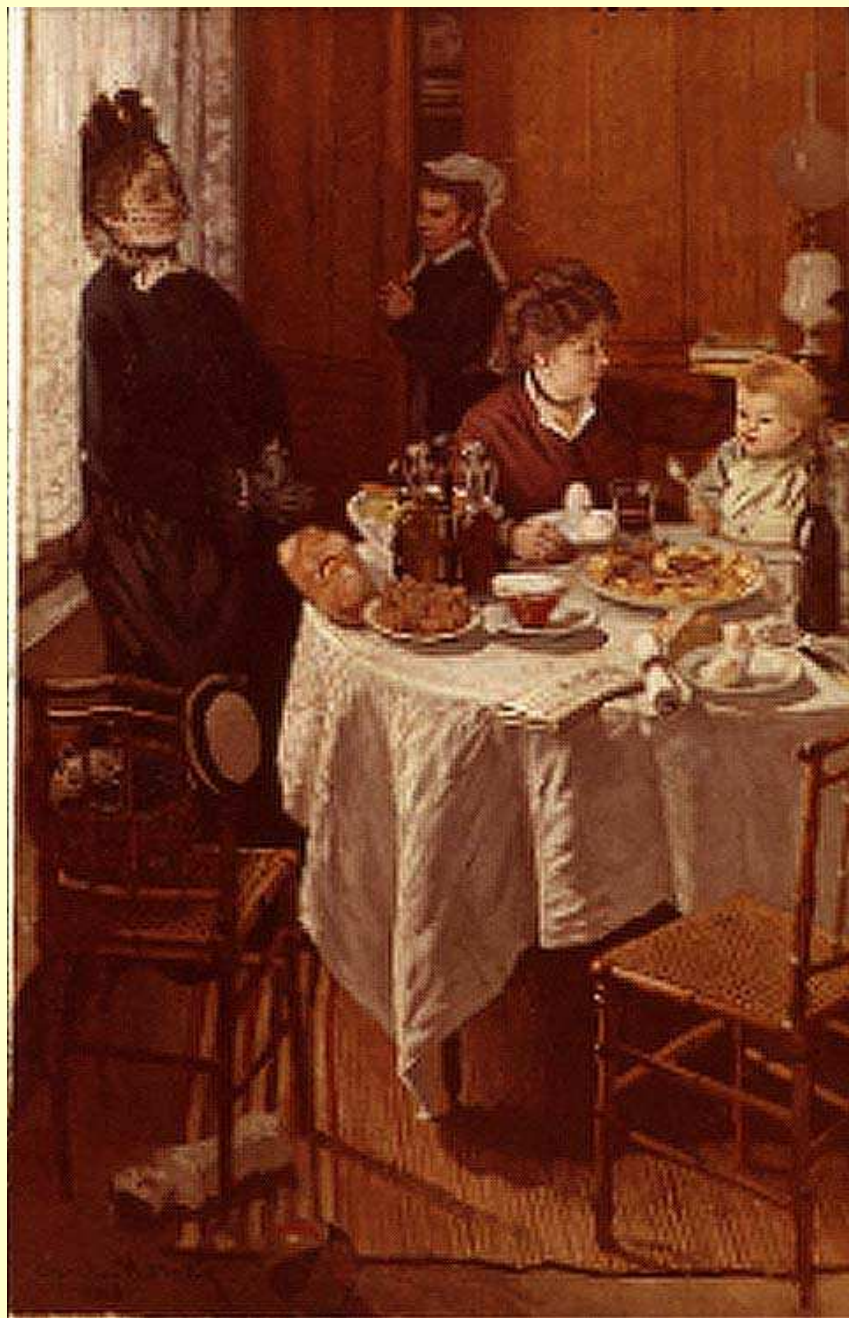
Śniadanie wioślarzy – Renoir 1881

Śniadanie w ogrodzie – Claude Monet

Śniadanie
1868

Claude
Monet

W ciągu 70
lat życia
człowiek
spożywa

1,9 t białka

2,3 t tłuszczu

9.5 t węglowodanów

0.6 t składników
mineralnych

63,8 t wody

Spożycie składników pokarmowych
przez człowieka w ciągu 70 lat

Witamina A - historia

1550-1570 p.n.e. - papyrus Eber'a - opisano niedowidzenie w nocy i zalecano wątrobę wołowa w kuracji

1500 p.n.e. - Chińczycy zalecali wątrobę i miód w niedowidzeniu

II wiek n.e. - Galen (129-199) - regularne spożycie koziej wątroby

1915 - McCollum i Simmonds nadali nazwę czynnikowi rozpuszczalnemu w tłuszczach A leczącemu choroby oczu

1930 - Określono strukturę beta-karotenu i retinolu (witaminy A)

1990 - rozpoznanie oddzielnej ważności i funkcjonowania retinolu i kwasu retinowego (np. retinol hamuje syntezę kolagenu, podczas gdy kwas retinowy stymuluje syntezę niekolagenowych białek kości).

BROMATOLOGIA

Bromatos – pożywienie (gr.); broma - pokarm

Logos – nauka

Prof. St. Krauze - nauka o środkach spożywczych
(nauka o artykułach żywności)

Prof. prof. H. Gertig, J. Gawęcki – nauka, która zajmuje się jakością zdrowotną żywności, rozpatrując działanie żywności na organizm człowieka, zarówno w sensie pozytywnym, jak negatywnym.

Własna rozbudowana- nauka zajmująca się jakością zdrowotną żywności, jej oddziaływaniem na organizm człowieka w stanie zdrowia i choroby, interakcjami między pożywieniem i lekami.

BROMATOLOGIA

Wg <http://wiem.onet.pl/wiem/0054ce.html>

Nauka stosowana, badająca środki spożywcze pod względem wartości odżywczych, składu chemicznego, strawności i przyswajalności, zajmująca się również higieną produkcji żywności, jej przechowywania i przetwórstwa.

Współczesna bromatologia obejmuje także badania nowych źródeł żywności i wpływu środowiska na jakość płodów rolnych oraz monitorowanie poziomu najbardziej rozpowszechnionych zanieczyszczeń chemicznych i biologicznych, które przechodzą ze środowiska do żywności. Ponadto bada i ocenia substancje dodawane do artykułów spożywczych oraz opakowania i aparaturę mającą kontakt z żywnością.

BROMATOLOGIA

Własna – skrócona

Nauka o żywności i żywieniu

DZIENNIK USTAW

z dnia 27 września 2006 r. Nr 171 Poz. 1225

USTAWA

z dnia 25 sierpnia 2006 r.

o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Dział I

Przepisy ogólne i objaśnienia określeń ustawowych

Art. 1.

1. Ustawa określa wymagania i procedury niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności i żywienia zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 178/2002 parlamentu Europejskiego i rady z dnia 28 stycznia 2002 r. Ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w sprawie żywności ....

MSZ